

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

יבמות קכב

עניין: סיום מסכת יבמות

מהרש"א

בסיומא דמסכת יבמות אר"א אר"ח ת"ח מרבים שלום כו'. וכן מסיים צרכות וצניזר וצכריתות והוסף צרכות עוד צפסוקים אחרים שלום רב לאוהבי גו' ה' עוז גו' ודריש התם אל תקרי צניזר אלא צוניזר ומיכא נפקא להו ואין לימן טעם שסיימו כן צד' המסכתות אלו משום דצניזר אגדה הוא דצרכות ליכא למימר הכי דבלאו הכי מסיים שם צמסכת צרכות צאגדה השיכא התם והן דאר"א אר"ח כו' לא שייכא התם כלל לכאורה נראה דודאי צאצב מקומות אלו יש טעם דצד' דמסיים צהן אגדה וצמקומו של כ"א יתפרש ונראה הטעם דהכא צהן מימרא לפי שיש צמסכת זו דצריס תמוהים לכאורה כאילו עוקרים דבר מן התורה דצפרק האשה פריך וכי צ"ד מתנין לעקור דבר מן התורה צממה דצריס ומשני לה והתוס' שם צר"פ גבי עיגוגא הקילו זה רצון כחצו ואין זה עקירת דבר מן התורה כיון שדומה הדבר הגון להאמין כו' ע"ש והוא דחוק גם צשמעתין היאך הקילו צא"א לעקור דבר מן התורה דהא מן התורה צעי דרישה וחקירה גם צפ"ק דאמרי' הגן צרות דבית שמאי לבית הלל היכי ניעבד ליחללו נמאסו אגוצרייהו וכ"ת לימאסן דרכיה דרכי נועם גו' וכן צפ"פ יש מותרות ולא נעשה מתים כתיים מק"ו כו' ת"ל דרכיה גו' והוא תמוה לכאורה וכי משום דלא נימאסן נימא דפטורה מחלינה ואין זה אלא דצרי קצלה דרכיה דרכי נועם גו' שאם תמאס צעיניו ימן לה גט. ולזה סיים צמסכת זו דצד' הזה ת"ח מרבים שלום צעולם שנא' וכל צניזר למודי גו' ור"ל דאין זו עקירה מן התורה אכל דצריס אלו נוגעים צמדת השלום כמ"ש פ' נערה וראה צניס לצניזר שלום על ישראל דלא אחיא לידי חלינה ויצום דזה מציא קטטה דשמא הוא לא יחלוץ והיא לא תחפון צו ומצא לידי עיגון

ערוך לנר

בגמרא ורב שלום בניך. כבר העיר המהרש"א ח"א שד' מסכתות בש"ס נסתיימו במאמר זה שת"ח מרבים שלום שהם ברכות יבמות נזיר כריתות ונדחק המהרש"א לפרש למה ד' מסכתות אילו דוקא ואיך ענינם נוגע לשלום, ולפענ"ד י"ל שמצאו מסדרי הש"ס רמז לזה בכפל בניך בפסוק זה דהו"ל לסיים ורב שלום ולא לכפול בניך ולכן אמרו דבניך מרמז על ד' מסכתות אילו שר"ת שלהם בניך ברכות נזיר יבמות כריתות ושענינם הוא לתועלת השלום דהנה למעלה כבר ביארנו תועלות השלום לפי מחלקותיהן וכמו כן יחלק השלום לפי ענינו לד' מחלקות והן שלום בין הקב"ה לאדם בין אדם לחבירו בין איש לאשתו בין גוף ונשמה ועל אילו מרמזים עניני ד' מסכתות האלה דברכות שמדבר מדיני קריאת שמע תפלה וברכות להתאחד האדם עם בוראו בכל עניני חייו הוא ענין שלום שבין הקב"ה לאדם ע"ד דכתיב יעשה שלום לי ויבמות הוא ענין שלום שבין אדם לחבירו על דרך שביארתי לעיל וכיותר ע"פ כוונת היבום שהוא להקים לאחיו שם אשר על כן נקרא חסד עם החיים ועם המתים ונזיר הוא ענין שלום שבין איש לאשתו ע"ד שאמרו רז"ל למה נסמכה פ' נזיר לפ' סוטה שמי שרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין שגורם זנות ועושה פירוד בין איש לאשתו וא"כ נזיר מורה על שלום שבין איש לאשתו וכריתות עניני שלום שבין גוף ונשמה שענין

רבינו בחיי דברים פכ"ה

וע"ד הקבלה מצות היבום תועלת גדולה לנפש המת, וידוע כי תגדל הנאת הנפש כשהיא מתגלגלת במי שהוא קרוב מן המשפחה יותר לפי שיש לו שייכות גדול עמו, ומזה אמרו רז"ל (יבמות וצריך אתה לדעת כי הענין הזה חסד המקום על ישראל כדי שיזכו כל הנפשות לאור באור העליון, וכמו שאמרו רז"ל (סנהדרין ז.) כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב. והענין הזה תמצאנו במליצת אשר לא יבנה. מכאן רמז שמצות היבום חסד הוא מאת הש"י, וזה לשון יבנה כלשון (תהלים פט) עולם חסד יבנה, וזהו שאמר קהלת (קהלת ח) ובכן ראיתי רשעים קבורים ובאוי', והנה זה חסד לבלתי ידח ממנו נדח, וכן מלת בכ"ן בגימטריא חס"ד.

מצודת דוד לרדב"ז מצוה ק"ל

לרעהו. "וזאת התעודה בישראל" זהו החסד שעושה הקב"ה עם ישראל, ולא עם שאר אומות העולם להמציא לנשמות מקום לתקן את אשר עותו כדאיתא⁹³⁶ "לא עשה כן לכל גוי". הכוונה כי הנשמה העליונה אשר נאצלו ממנה שאר הנשמות משתדלת לתקן אותם ע"י גאולות ותמורות להתפאר בהן לפני המלך ית' שהוא ישראל סבא הנז' בכתוב. וזאת התעודה ודרכה מיום שנברא אדם הראשון, שהרי נתקן אדם ע"י דוד, וע"י משיח נשלם. וכן הבל שהציץ בשעת

